

KERKBLAD

Jaargang 27 - nummer 15
vrijdag 14 augustus 2020
editie Dokkum e.o.

G eandewei

Protestantse
Kerk

Online of ontmoeten?

Zie ze samendrommen
bij het hek

Dankbaar voor het
eerste jaar in Zambia

Van delen
word je rijker

Column Maarten Keijzer

Ei

'Maar dat denkbeeld was als een ei. Zodra het zelfstandig rechtop moest staan, viel het om.' (Lars Mytting, *De zusterklokken*)

Als ik naar mijn eigen geloofsontwikkeling kijk, zie ik verbanden met dit citaat. Dan denk ik aan wat ik vroeger allemaal geacht werd te geloven en wat daar uiteindelijk van overbleef toen allerlei dogma's - en niet te vergeten: clichés - dreigden om te vallen.

Sommige gelovigen zijn bang, dat twijfelen aan zelfs één dogma (of, dus, cliché) zal leiden tot afbraak van hun hele geloof. Nadenken blijkt dan gevaarlijk te zijn. In de jaren '70-'80 ben ik vanaf de kansel voor zowel Labuschagne als Kuitert gewaarschuwd geweest. Die angst kan ik mij wel voorstellen. Maar uiteindelijk ben ik juist door dat soort theologen voor de kerk behouden gebleven.

Wat is er mis mee om zelf in dat grote verhalenboek dat de Bijbel is rond te neuzen en zo vaak prachtige ontdekkingen te doen? En wat is er mis mee om bij het verstaan van al die verhalen hulp te zoeken bij mensen die daarover nagedacht hebben? Dat levert juist vaak veel verrassends op!

Dogma's en religieuze clichés zijn door mensen bedacht, niet door God. Het herkauwen van spirituele teksten kan voor mensen betekenis hebben. Voor mij echter klinkt het (goedbedoeld) vroom, maar nietszeggend. Let wel: vaste bewoordingen zijn moeilijk te vermijden bij rituelen. Daar kan ik vrede mee hebben. Maar zelf nadenken over Bijbelse verhalen en wat die een paar duizend jaar later nog voor ons betekenen, ze in hun context plaatsen, er vragen bij stellen en laten uitleggen kan heel verhelderend zijn.

Daarbij denk ik aan die dominicaan die vorig jaar in *Trouw* zei: 'We (de broeders) leven in een bepaalde traditie, met gebeden, psalmen en liederen die ons zijn aangereikt van eeuwen terug. Maar we verhouden ons ertoe: we hebben er vragen bij. Een gezond geloof heeft die vragen nodig om scherp te blijven, en volledig in het dagelijks leven te staan.' Daar kan ik mij goed in vinden. Dan blijkt een ei wel degelijk rechtop te kunnen staan.

Maarten Keijzer (76) was leraar Nederlands

Meditatie Nu weet ik het niet meer

Wat ben je bedroefd, mijn ziel... (Psalm 42: 6)

door ds. Geert van Wieren

Psalm 42

God,
iedere morgen
hoor ik ze blaten
die schapen.
Zie ze samendrommen
bij het hek,
wachtend op de boer
met het eten.
Zo ben ik ook.

Mijn gedachten gaan
naar vroeger,
hoe ik zondags
naar de kerk ging,
dagelijks mijn Bijbel las,
in de ochtend mijn gebeden
deed opstijgen.
Bij U wist ik mij veilig.

Nu weet ik het niet meer.
U bent ver weg.
Ik merk niets van U.
Zou het ooit
weer terugkomen,
die geloofsvreugde
van toen?

Golven slaan over mijn leven.
De storm raast.
Mijn toekomst verdwijnt.

Zou het ooit
weer terugkomen,
die geloofsvreugde
van toen?

Ik wist mij veilig bij U.
Laat mij nu niet los.
Eens zal ik U weer loven
- hoop ik -
mijn God die mij ziet en redt.

ds. Geert van Wieren
Protestantse Gemeente Oosternijkerk
Protestantse Gemeente Nes-Wierum

Leesooster

Week 34, 16 t/m 22 augustus

zondag	Exodus 28:1-14
maandag	Exodus 28:15-30
dinsdag	Exodus 28:31-43
woensdag	Psalm 17
donderdag	Exodus 29:1-14
vrijdag	Exodus 29:15-30
zaterdag	Exodus 29:31-37

Week 35, 23 t/m 29 augustus

zondag	Exodus 29:38-46
maandag	Psalm 138
dinsdag	Matteüs 15:21-39
woensdag	Matteüs 16:1-12
donderdag	Matteüs 16:13-28
vrijdag	Matteüs 17:1-8
zaterdag	Matteüs 17:9-13

De Geandeweis 12
t/m 16 zijn nummers
voor drie weken

Week 36, 30 augustus t/m 5 september

zondag	Matteüs 17:14-23
maandag	Exodus 30:1-10
dinsdag	Exodus 30:11-16
woensdag	Exodus 30:17-21
donderdag	Exodus 30:22-38
vrijdag	Matteüs 17:24-27
zaterdag	Matteüs 18:1-9

Dorpskerkenbeweging

Laveren tussen online en ontmoeten

In de afgelopen maanden gingen veel dorpskerken 'online'. Het begrip kerkteléfono was bij veel ouderen al jaren bekend, en ook de websites 'kerkdienst gemist' of 'kerkcomroep.nl' bestonden al langer. Maar nu opeens niemand meer de kerkdiensten kon bezoeken nam het gebruik van deze media een enorme vlucht. Menigeen die nooit eerder een dienst via kerkteléfono of computer had meegemaakt zat nu zondag aan zondag op de bank de dienst te beluisteren.

door Jolanda Tuma

Het was een mooie oplossing voor een bizarre tijd waarin we aan huis waren gekluisterd. Naast diensten werden ook veel andere initiatieven opgepakt. Online meditatieve momenten, digitale nieuwsbrieven, uitzendingen van een 'muzikale fruitmand', vlogs, noem maar op.

Het waren belangrijke manieren om in tijd van isolatie en afstand toch contact te houden. En, zo werd steeds vaker geopperd: dit nieuwe medium zou de kerk eigenlijk niet meer los moeten laten. Het bleek een mooie manier om niet alleen contact binnen de eigen gemeente te onderhouden. Ook veel mensen die normaal gesproken niet naar de kerk gingen, ontdekten namelijk een nieuwe bron van bezinning. De diensten werden veel vaker beluisterd of bekeken dan zou mogen worden verwacht op basis van aantal gemeenteleden.

Gevaar

De online kerkactiviteiten maakten veel creativiteit los en vonden op deze wijze een nieuw podium. Dat is prachtig. Maar er schuilt ook een gevaar in. Ik weet niet hoe het u verging, maar ik moet bekennen dat ik die diensten echt niet allemaal integraal heb beluisterd. In het begin wel, maar later werd ik wat selectiever.

Ik scrollde steeds vaker door de dienst heen op zoek naar wat ik graag wilde horen: een overdenking of een bepaald lied, een gebed of juist de muziek na de overdenking. En opeens realiseerde ik mij dat ik heel selectief aan het shoppen was geslagen. Wat past in mijn straatje en wat niet?

Het schaamrood stond me een beetje op de kaken. De onlinekerk was, zo leek het, deel geworden van de zingevingsmarkt waar je te kust en te keur kunt gaan - en oppikken wat je het beste uitkomt.

Altijd wel iets moois

Ik dacht aan mijn vader die elke zondag naar de kerk ging, ook als er een dominee kwam waar hij niet bepaald enthousiast over was. Waarom hij dan toch ging, vroeg ik dan wel eens. Dan antwoordde hij altijd: 'omdat iedereen zijn best doet en er altijd wel iets moois is. Als de preek eens wat minder is, is er wel een mooi lied. En altijd is er de zegen.'

Hierover nadenkend realiseerde ik me opeens dat we niet alleen in een wereldwijde pandemie zijn beland, maar misschien ook wel in een fundamentele crisis voor de dorpskerk. De kerk is namelijk niet een plek waar je naar eigen believen een en ander aan zingeving of spiritualiteit komt consumeren. De kerk is een plek waar je als gemeenschap het leven oefent met het oog op het Koninkrijk van God.

Waarin de belangrijkste regel is: *Heb de Heer uw God lief met heel uw hart, met heel uw ziel en heel uw verstand, én heb uw naaste lief als uzelf.*

Gemeenschap

Als kerk zijn we geen individuen die allemaal in de eigen huiskamer zingevingsbehoeften bevredigen, door te selecteren op wat in ons eigen straatje past. Als kerk zijn we per definitie een gemeenschap van mensen die geloven en hopen en liefhebben en samen proberen het leven van het Koninkrijk Gods in te oefenen. Elke dag, elke week, elk jaar opnieuw. Daarvoor is steeds weerkerende ontmoeting fundamenteel, omdat je gemeenschapsleven alleen samen kunt oefenen. En juist die ontmoeting moesten we maandenlang ontberen. Online activiteiten waren een mooie oplossing voor een crisisperiode, maar kunnen niet de kerk en de gemeente vervangen. Daar hebben we elkaar voor nodig, en plekken waar we elkaar zien - en waar we worden gezien.

Huiverig

Nu de coronaregels behoorlijk zijn versoepeld en kerkdiensten weer mogelijk zijn - weliswaar met beperkingen - was de verwachting dat mensen weer massaal naar de kerken zou-

den komen. Op het moment van dit schrijven - begin juli - lijkt dat helemaal niet zo te zijn. Hier kunnen natuurlijk tal van redenen voor zijn. Veel mensen zijn nog huiverig om weer onder de mensen te komen, of de regels schrikken af. Ook het niet kunnen zingen en de afstand die moet worden gehandhaafd maken dat velen nog niet komen.

Toch is het van groot belang om de ontmoeting en het leven van de gemeenschap weer op te pakken. Het is zeker goed om de online activiteiten voort te zetten, maar zonder gemeenschap die elkaar bij regelmaat ontmoet is de kerk geen kerk meer.

Misschien moeten we in deze tijd van versoepeling van de coronamaatregelen creatief gaan zoeken naar manieren om fysieke ontmoetingen vorm te geven. Toen de lockdown inging werden er allerlei online initiatieven gevonden. Dus zal het nu ook moeten lukken om creatief corona-proof ontmoetingen te bedenken. De dorpskerk zal moeten laveren tussen online-activiteiten en echte ontmoetingen zolang het coronavirus nog onder ons is.

Jolanda Tuma was de eerste Dorpskerkenambassadeur voor Noord-Nederland. Voor informatie over de Dorpskerkenbeweging kunt u contact opnemen met haar opvolger Mark Schippers, m.schippers@protestantsekerk.nl / (06) 15 17 93 63

Column Jannie Dijkstra

Dankbaarheid

Hoe dankbaar was u voor en tijdens de coronacrisis? En hoe dankbaar bent u nu? 'Wat een vraag', zult u wel denken. Uw leven werd in één keer helemaal op zijn kop gezet. Alles anders dan u gewend was. Restricties, angst, spanning, eenzaamheid, op elkaar aangewezen zijn en noem maar op. Is het niet zo dat we vaak vanzelfsprekend dankbaar zijn als alles goed gaat? Dat we vaak vergeten om God dank te zeggen? Hoe ging dat bij u - en hoe voelde u zich - toen de spanning van corona om de hoek kwam kijken? Hoe keek u tegen God aan en hoe is dat nu het leven weer wat gewoon aan het worden is?

'Volg de weg van Christus Jezus, nu u Hem als Heer aanvaard hebt. Blijf in Hem geworteld en gegrondvest, houd vast aan het geloof dat u geleerd is en wees vervuld van dankbaarheid.'
Kolossenzen 2:6,7

Nu ik hier een jaar in Zambia zit en terugkijk, ben ik onder de indruk. Wie had ooit kunnen bedenken dat God mij zou roepen om Hem te dienen hier in Afrika? Een sprong in het diepe en onbekende.

Voor mij resulteerde dit in restricties - mijn leven zou niet meer zo 'vrij' zijn als voorheen - angst voor het onbekende, spanning over hoe het financieel zou komen. En ook eenzaamheid; zou ik wel een nieuw thuis krijgen?

Kortom: onzekerheid, maar toch ook het volste vertrouwen dat Hij zou en zal gaan voorzien, zolang ik maar in Hem geworteld en gegrondvest blijf. Terugkijkend op het gehele proces kan ik zeggen dat ik vol dankbaarheid ben. Vaak zeg ik tegen God; 'Ik ben zó dankbaar, maar blijf me laten zien wat ik moet doen. Ik doe mijn best, maar dan moet U wel voor de rest zorgen.' Nou, dat heeft Hij gedaan en dat doet Hij nog steeds.

Een jaar in Zambia, een jaar mogen dienen, een jaar mensen mogen bemoedigen, onderwijzen en begeleiden in het Licht van het Evangelie. Zelfs tijdens corona ben ik niet uit het veld te slaan. Ook nu kan ik dienen, door vrouwen mondmaskers te laten maken (zie foto voorpagina, redactie) en ze uit te delen. Uitreiken naar een ander, uitreiken naar de kwetsbaren in de samenleving. Hoe dankbaar kan een mens zijn? Hoe dankbaar bent u? www.jannienmission.com

Byldspraak - Willem Wilstra Petear

Dizze foto die my fuort tinken oan it moaie ferhaal yn Johannes 4: It petear mei de Samaritaanske frou. Sy krige fan Jezus LIBBEN WETTER.

In pear moaie rigels dêr út:

[Jezus kaam] by in Samaritaanske stêd, dy't Suchar hjit, fuort by it stik lân, dat Jakob syn soan Joazef jûn hie; dêr wie de welle fan Jakob ek. Omdat Jezus wurch wie fan 'e reis, gong Er sa wat by de welle sitten; it wie in oere as tolve.

Doe kaam der in frou út Samaria om wetter te putten. Jezus sei tsjin har: Jou my wat drinken. Want syn learlingen wienen fuortgien nei de stêd, om iten te keapjen. De Samaritaanske frou sei tsjin Him: Hoe kinne Jo, dy't in Joad binne, my, in Samaritaanske, om drinken freegje? [Want Joaden geane net mei Samaritanen om.]

Jezus joech har ta antwurd: As jo wisten wat God jout, en wa't it is dy't tsjin jo seit: Jou my wat drinken, jo soenen der Him om frege hawwe en Hy soe jo libben wetter jûn hawwe.

Se sei tsjin Him: Hear, Jo hawwe gjin amer en de saad (welle, WW) is ek noch djip; wêr krije Jo dan dat libben wetter wei? [...]

Jezus joech har ta antwurd: Elk dy't fan dit wetter drinkt, sil wer toarst krije; mar elk dy't fan it wetter drinkt dat Ik him jaan sil, sil yn der ivichheid gjin toarst wer krije; nee, it wetter dat Ik him jaan sil, sil in wetterwelle wurde, dy't yn him opwâlet om der ivich fan te libjen.

De Arme kant van Fryslân Van delen word je rijker

Vanaf de tweede helft van de twintigste eeuw dachten velen dat armoede in Nederland niet meer zou bestaan. Helaas. Maar vanaf 1980 diende de toename van armoede in Nederland zich opnieuw aan. De kerken signaleerden deze trend als eerste, bundelden hun krachten en werden actief op dit terrein. Ook in Fryslân. Daartoe werd de Arme Kant van Fryslân opgericht als provinciaal platform voor gezamenlijke inzet bij de bewustwording, preventie en aanpak van armoede vanuit de Friese kerken.

door Nelly Meijer-Torenstra

De Arme Kant van Fryslân is samengesteld uit leden van de Raad van Kerken Fryslân, de Arme Kant van Drachten, plaatselijke kerken en parochiële caritas-instellingen (PCI's). De werkgroep wordt ondersteund door medewerkers van de PKN - Classis Fryslân en Solidair Friesland (RK-kerken). De werkgroep organiseert kerkelijke bezinning op de armoedeproblematiek en steunt projecten om armoede aan te pakken.

A-3-project

De meest opvallende activiteit was in de jaren 2018-2019 het zogenoemde A-3-project: Activerende Aanpak Armoede doormiddel van Integraal Diaconaal Opbouwwerk. Dit project ontstond naar aanleiding van een geslaagde proef in twee parochiële caritasinstellingen in Súdwest-Fryslân om armoede aan te pakken via de activerende benadering met steun van een diaconaal opbouwwerker. Daaruit zijn projecten ontstaan zoals de Kledingbank en de Kledingbus.

Budgetmaatje

Ook het project Budgetmaatje maakt deel uit van dit diaconaal opbouwwerk. In 2018 en 2019 werden jaarlijks gemiddeld vijftig koppelingen gemaakt van (vrijwillige) budgetmaatjes met mensen met financiële problemen en zorgen. Het A-3-project is opgezet om ook in andere Friese regio's aan de slag te gaan met budgetmaatjes en andere concrete projecten. Diaconieën en PCI's hebben vaak moeite om mensen in armoede te vinden.

Vanuit de presentiebenadering en ondersteund door een diaconaal opbouwwerker lukt dat beter. In het A-3-project heeft de Arme Kant van Fryslân in samenwerking met de Classis Fryslân, de Provincie Fryslân en Solidair Friesland eraan gewerkt om als kerken de handen ineen te slaan bij de aanpak van armoede.

Dag van Armoede

Wat doet de Arme Kant van Fryslân nog meer? Een terugkerende activiteit is jaarlijks de Dag van Armoede in oktober. Tijdens een bijeenkomst in oktober 2018 werd nagedacht over een onvoorwaardelijk basisinkomen als middel om te komen tot een rechtvaardiger samenleving met eerlijke verdeling van werk en inkomen.

In een bijeenkomst in 2019 is geflecteerd op het thema 'Diaconie in beweging'. Dit gebeurde aan de hand van presentaties van concrete diaconale projecten: 'de Woonkamer', het spel 'Kinderen en Armoede', 'Samendelen', 'de Kuiermaat', 'The Action', 'de Kledingbus' en 'de Deelwinkel'. Al deze projecten ontvingen onder het motto 'Van delen word je rijker' een financiële bijdrage van de Arme Kant van Fryslân om hun doelstellingen nog beter te kunnen realiseren.

Wilt u meer over ons weten? Wilt u meedoen?
Zie voor informatie en advies onze website
www.armekantfryslan.nl.

Ons e-mailadres is info@armekantfryslan.nl.
Telefonisch contact met de secretaris Nelly Meijer-Torenstra is ook mogelijk: (058) 21 57 231

Geloofsgetuige

Willem Barnard

'Wij leven behalve het kortademige zieleleven van onszelf ook het paasleven van de gemeenschap der heiligen'

*15 augustus 1920, Rotterdam
† 21 november 2010, Utrecht

Mogen we nog wel zingen over 'negers met hun loftrumpet en joden met hun ster'? Net nu het honderd jaar geleden is dat Willem Barnard werd geboren raakt een bekende liedregel van zijn hand omstreden. Jammer. In zijn speelse bewerking van een oud Engels liedje over de hemel zag je zo Louis Armstrong voor je, met in de verte engelen die de maat slaan bij muziek van Bach.

Barnard was hervormd predikant en van 1954-1961 studiesecretaris van de Dr. G. van der Leeuwstichting voor de ontmoeting tussen kerk en kunst. Maar hij was vooral dichter, liturg en bijbelvertolker. Hij had een belangrijk aandeel in de nieuwe psalmbereijming van 1967 en in de gezangen van het *Liedboek voor de kerken* van 1973. Zo'n veertig psalmen en zeventig andere liederen van zijn hand gingen mee naar het *Liedboek* van 2013, waaronder 'Alles wat over ons geschreven is' (536, 556), 'Een mens te zijn op aarde' (538), 'Zingt voor de Heer een nieuw gezang' (655).

Barnard was een groot pleitbezorger van aansluiting op de liturgische tradities van voor de Reformatie. Voor calvinisten betekende dit meer reliëf in de kerkdienst door een beter onderscheid tussen de verschillende toonsoorten van gebed. En de keuze van de Bijbellezingen was niet langer afhankelijk van de voorkeuren en kortzichtigheden van de predikant in functie.

Als geen ander ging Barnard ook vóór in het proberen te leven 'op de adem van het jaar.' Fameus werden zijn beschouwingen bij het brevier, het oude boek voor de dagelijkse Bijbellezingen. De 'medigesen' (meditatieve exegese) voor een heel jaar leverden een boek van 1200 bladzijden op, *Stille omgang* (1993). Voor zijn vrijere dichtwerk 'wachtlopend langs de grenzen van de taal' gebruikte hij het pseudoniem Guillaume van der Graft.

Veel orthodoxe gelovigen wantrouwdens Barnards manier van dichtelijk-meditatief 'letterlijk' nemen van het Grote Verhaal. Was het niet te weinig klassieke verzoeningsleer? Omgekeerd voelde Barnard het als roeping om voortdurend te foeteren over alle christendommelijkheid die maar niet in staat was om zich echt te vereenzelvigen met de dwarsheid van het Bijbelse getuigenis. 'Ik wil erkenning van de noodzaak, tegendraads te leven, wars van wat de toon aangeeft en opgeld doet.' En de door hem zo verlangde vernieuwing van de kerk bleef bij het Samen-op-weg-proces halverwege steken. Barnard werd tenslotte oud-katholiek.

Harmen Jansen

Jaarthema Protestantse Kerk is deze keer: 'Het goede leven'

'Het goede leven - Bloeien in Gods licht' is het jaarthema van de Protestantse Kerk in Nederland voor het seizoen 2019-

2020. „Wat je vanuit het geloof kunt zeggen, is dat het goede leven ook alles met God te maken heeft. Hij maakt het leven goed. Niet in de zin van succesvol of moreel beter, maar je leven - met alle vreugde en verdriet - wordt in een ander kader gezet. Het licht van God, het licht van vergeving, valt over jouw leven”, zegt scriba ds. René de Reuver in een toelichting op deze keuze. Illustrator Gerdien van Delft (Studio Rebel) maakte een afbeelding bij het thema. Gemeenten kunnen deze afbeelding ook gebruiken. „Je kunt er vlammen in zien, een kandelaar en twee handen die elkaar gedeeltelijk overlappen en de duif die de handen samenbindt. De quote 'in die ander komt iets van God naar je toe' is hiervoor inspiratie geweest. De paarse vlam vormt met het rode gedeelte een kaars is symbool dat uit dit 'samen' iets nieuws voortkomt.” Het jaarthema komt op verschillende momenten terug, om te beginnen in het materiaal dat wordt aangeboden voor Startzondag en de feestdagen. De Reuver hoopt dat het thema tot gesprekken aan zal zetten. “Ook in de kerk wordt 'het goede leven' soms allereerst geassocieerd met mindfulness en 'je fijn voelen'. Juist nu we ervaren hoe broos en breekbaar ons bestaan is, mogen we met elkaar zoeken naar 'het goede' dat dieper gaat dan dat.”

www.protestantsekerk.nl/startzondag

Protestantse Kerk en Leger des Heils pionieren samen

De Protestantse Kerk in Nederland en het Leger des Heils (programma Geloven in de Buurt) gaan samenwerken bij het opzetten van nieuwe pioniersplekken en het steunen van bestaande pioniersplekken in hun missionaire werk. Beide kerkgenootschappen hopen en verwachten dat de samenleving leidt tot unieke leermomenten en uitwisseling. Majoor Richard de Vree van het Leger verklaarde bij het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst: „We verlangen naar samenwerking op missionair vlak om zo gestalte te geven aan de opdracht van Jezus zoals die te vinden is in het zendingsbevel in Matteüs 28 vers 9. Om nieuwe geloofsgemeenschappen te kunnen vormen, hebben de pioniers begeleiding en training nodig. Een partnerschap met de Protestantse Kerk, die op dit punt al veel ervaring heeft, voorziet hierin. Het uiteindelijke doel is om te komen tot nieuwe, duurzame geloofsgemeenschappen, waar samenleven en geloof met elkaar gedeeld kunnen worden.”

Een bijzondere spontane hulpactie voor Bereidwillig dienstbaar te zijn

De herdenking van de val van Srebrenica - op 8 juli 1995 was het 25 jaar geleden dat deze door het Nederlandse Dutchbat beschermde Bosnische moslimenclave ingenomen werd door de legers van generaal Mladic, die vervolgens meer dan zeventuizend mannen en jongens vermoordden - bracht bij mij een herinnering boven aan een totaal onverwachte confrontatie met Kroatische slachtoffers van geweld, in 1994 in Stockholm.

door Maurice C.J. Wielenga

Opleiding tot dienstbaarheid

In de zomer van 1994 studeerde ik aan de Universiteit van het Zweedse Uppsala *Samhällsvetenskap*, op zijn Nederlands gezegd een inleiding in de sociale paragraaf van de Zweedse samenleving. Wij werkten zes weken lang bij verschillende instellingen: het arbeidsbureau, een bejaardentehuis, een jeugdgevangenis, een theater, de rechtbank en het Academisch Ziekenhuis.

Als student moest je je snel inwerken in de gang van zaken bij deze instellingen. Het meest boeiend was het werken bij de openbaar aanklager van de Arrondissementsrechtbank van Uppsala, het *Tingsrätt*. Samen met een andere student moest ik processen voorbereiden, verklaringen van getuigen verzamelen, het proces-verbaal voorbereiden en over-

leg plegen met de aanklager. Uiteraard liet men ons alleen kleine vergrijpen behandelen, voor zware criminaliteit kwamen wij als studenten niet in aanmerking. Bij een zitting was een Marokkaanse jongen betrokken die al zes keer had ingebroken in auto's om er te kunnen slapen. Ook had hij kleine diefstalletjes gepleegd. Ondanks ons verzoek om strafmatiging werd hij veroordeeld tot zes maanden cel, omdat hij een recidivist was.

Hersenchirurgie

In het Academisch Ziekenhuis - een gigantisch complex met wel 91 gebouwen, zodat je een fiets nodig had om van het ene naar het andere gebouw te komen - was ik toegewezen aan de afdeling hersenchirurgie. Mijn taak als assistent was om familie en vrienden van

De Sergelstorget in Stockholm

Kroatische vluchtelingen in Stockholm aan de Here

zwaargewonde patiënten op te vangen, hen te begeleiden naar de ziekenzalen en hen van eten en drinken te voorzien. Ik kreeg hier nog administratieve taken, zoals medicijnlijsten opmaken. Soms moest ik ook medicijnen toedienen, temperatuur meten en lippen bevochtigen.

De maandag dat ik daar begon was er 's nachts een helikopter op het dak van de trauma-afdeling geland. Per lift werden vier zwaargewonde jongens naar de operatieafdeling gebracht. Drie van hen bleken een schedelbasisfractuur, een klaplong of verbrijzelde benen te hebben. Een van de jongeren overleed de nacht daarop. Omdat dit werk psychisch zwaar was, kreeg ik die week een tweede kans bij professor Magnusson, die huidtransplantaties deed en mensen van hun zweethanden afhielp. Hier was het veel rustiger werken. Het was mooi om echt iets voor deze patiënten te kunnen doen.

Van de theorie naar de praktijk

Tijdens een van de weinig vrije avonden maakte ik met medestudenten uit Amerika, Japan en Oekraïne een treinrit naar de hoofdstad Stockholm te maken om de binnenstad te bekijken en een vroege filmvoorstelling bij te wonen. Toen we de bioscoopzaal verlieten verdwaalden wij enigszins, wat achteraf van groot belang bleek te zijn.

Hulpgeroep

We liepen op het drukke Sergelstorget, een gigantisch verkeersplein in verdiepingen, met taluds en hoge kantoortorens. Het werd al half donker en wij wilden net een taxi richting het Centraal Station nemen toen we hulpgeroep hoorden.

Waar kwam dat geroep vandaan? Het bleek dat op een van de taluds een grote menigte zat van wel 275 mensen, die aan letterlijk alles gebrek hadden. Er waren bejaarden die uitgedroogd waren, gewonden die verzorgd moesten worden, baby's die huilden, jongeren die honger hadden. De mensen hadden vieze kleren aan en roken bepaald onfris. We kwamen er al snel achter dat het Kroatische vluchtelingen waren. Hoe deze mensen hier beland waren was ons een raadsel. Nog meer verbaasd waren we, dat wij met zijn vieren de eersten waren die hun situatie opmerkten. Ik zei: „We moeten meteen aan de slag, want anders vallen hier straks doden.”

Hulpdiensten

We belden met het ziekenhuis om acute zaken als ambulances, de politie, het Rode Kruis en de gemeentediensten van Stockholm te waarschuwen. We bleven bij de gewonden, deden wat we konden om de wonden te verbinden en holden naar een supermarkt voor flessen drinkwater en doosjes paracetamol. Gaandeweg kwamen de hulpdiensten van Stockholm in actie. Toen dit eenmaal goed liep, moesten wij met de nachttrein terug naar Uppsala, alwaar we als een blok in slaap

vielen. De volgende morgen, het was zaterdag, gingen we terug naar Stockholm met een haastig geschreven brief aan het Parlement. Toevallig trof ik op een strandje in Stockholm de heer Johansson, fractieleider van de Centrumdemocraten. Ik vertelde hem zo goed mogelijk mijn verhaal.

Parlementsgebouw

Ook maakten we affiches met teksten en liepen daarmee door de Kungsgatan naar het Parlementsgebouw. We troffen hier officials aan en vertelden hen dat deze 275 vluchtelingen onmiddellijk onderdak, voedsel en kleding moesten hebben. Nog diezelfde dag werden de vluchtelingen ondergebracht in een leegstaande kazerne van de luchtmacht. Even op adem gekomen besepte ik dat deze gebeurtenis een echte praktijkles was in dienstbaarheid. We bedachten ter plekke van alles om de arme sloebbers te helpen - en gelukkig kwam er vervolgens een keten van bereidwillige diensten op gang om het werk goed af te ronden.

Vooraf mijn medestudent Yuri Olynik uit Oekraïne, die als militair ervaring had opgedaan in conflictsituaties en bij gewondenvervoer, was van groot belang. De schrijvende en filmende pers waren inmiddels op ons afgekomen, maar wij wilden er geen show van maken en zeiden op zakelijke manier het hoogst nodige. Het moesten vooral geen heldenverhalen worden die de kranten *Aftenposten* en *Svenska Dagbladet* schreven, want het ging niet om ons, het ging om Kroaten in nood, die niets méér hadden dan hun eigen kleren en wat schamele resten van hun oude bestaan. Een oude vrouw had een kooi met een kanariepietje. Ze vertroetelde het diertje als haar eigen kind.

Leerzaam en dankbaar

We moesten ondertussen als studenten hard werken om op tijd onze tentamens te kunnen doen. Dat kon niet wachten, dus werd het vaak nachtwerk om de studie af te ronden. De Japanse medestudent Matsumoto heeft me nog een keer in Joure opgezocht om de ervaringen van destijds nog eens te bespreken. De hulp die wij verleenden kwam spontaan op gang, wij waren niet voorbereid, maar beseften achteraf dat het God was die ons op koers hield. Zonder Zijn hulp hadden we deze taak niet kunnen volbrengen. Je bent in dit werk dienstbaar aan de Here (naar Ephese 6:7). Tegelijk ben je ook dankbaar dat met inzet van velen dit reddingswerk kon worden verricht.

Het waren twee totaal verschillende werelden op Sergelstorget, dat grote verkeersplein: aan de ene kant de voorbij suizende auto's, waarvan de koplampen haast in de menigte vluchtelingen schenen. En aan de andere kant de wereld van de hulpzoekenden. Wij kozen voor de laatste en zijn er, na meer dan 25 jaar, nog steeds dankbaar voor.

Maurice C.J. Wielenga uit Joure is publicist

Diversen

Predikant en componist komen met 'Loflied op de samenzang'

Tekstdichter ds. Martin de Geus en componist Dirk Zwart hebben een 'Loflied op de samenzang' geschreven voor wanneer de samenzang in de kerk hernomen mag worden. Het mag vrij worden gebruikt: onder protestantsekerk.nl/nieuws zijn de bladmuziek en een geluidsbestand te vinden. De tekst van het lied is als volgt:

1. Er is een stilte die kan zingen,
een zwijgen dat vervoert,
maar nu de lofzang weer mag klinken
zijn wij verrukt, ontroerd.
O God, u loven is ons leven,
u prijzen zij aan zij -
welke gevaren ons omgeven,
u was en blijft nabij.

2. Moest Jona in een vis verblijven,
zijn bidden werd verhoord;
moest Zacharias maanden zwijgen,
zijn lofzang klinkt nog voort.
Ook onze samenzang verstilde,
een leegte daalde in -
dit lied wil ons opnieuw verbinden,
bezingt een nieuw begin.

3. Laten wij opstaan en God danken
dat hij ons heeft behoed,
hem loven om het licht, de klanken
waarmee hij ons begroet.
De tijd van afstand is vergleden,
het leven neemt een keer.
Wij wensen hier elkaar de vrede
van Christus onze Heer.

Zingen mag weer, maar wel onder strenge voorwaarden

Sinds 1 juli is het in principe weer mogelijk om te zingen als uiting van godsdienst en levensovertuiging. De afweging of dat verantwoord is om te doen licht bij iedere kerkenraad. Het hangt onder meer af van de grootte van het kerkgebouw en de mogelijkheden om te kunnen ventileren. Op de site eerstehulpbijventilatie.nl kunnen kerkenraden uitrekenen of hun gebouw geschikt is. Als dat het geval is, moeten ze wel aan extra RIVM-richtlijnen voldoen voor er daadwerkelijk weer gezongen mag worden. Zo is registratie van kerkgangers verplicht, ook bij diensten met minder dan honderd bezoekers. Tussen de kerkgangers moet (net als bij diensten zonder zang) een minimale afstand van anderhalve meter aangehouden worden, het liefst in een zigzag-opstelling, zodat mensen dus niet recht achter elkaar zitten.

VOLGENDE KEER in G eandewei

Firusfrije fakânsje

*Pelgrimeren overstijgt, overwint,
verbindt en bevrijdt*

